

Facultade de CC. Sociais e da Comunicación

Mais info na Web da Facultade

<http://www.csc.uvigo.es/>

(*)

(*)

Grao en Dirección e Xestión Pública

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P04G090V01101	Dereito: Dereito administrativo I	1c	6
P04G090V01102	Dereito: Dereito constitucional	1c	6
P04G090V01103	Economía: Economía	1c	6
P04G090V01104	Ciencia política II: Fundamentos de ciencia da administración	1c	6
P04G090V01105	Ciencia política I: Introducción á ciencia política	1c	6
P04G090V01201	Economía: Empresa: Contabilidade financeira	2c	6
P04G090V01202	Socioloxía: Estrutura social contemporánea	2c	6
P04G090V01203	Estatística: Introducción á estatística administrativa	2c	6
P04G090V01204	Ciencia política III: Políticas públicas	2c	6
P04G090V01205	Ciencia política IV: Sistema político español e galego	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito administrativo I				
Materia	Dereito: Dereito administrativo I			
Código	P04G090V01101			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Valcárcel Fernández, Patricia			
Profesorado	Crespo Perez, Manuel Antonio Lopez Miño, Antonio Manuel Valcárcel Fernández, Patricia			
Correo-e	pvalcarcel@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/ada/			
Descrición xeral	Os obxectivos que persecue a ensinanza do dereito administrativo son o exame e a análise do ordenamento xurídico-administrativo, así como das distintas modalidades de administracións públicas, os instrumentos xurídicos da súa actividade. De acordo con estes obxectivos, porase particular énfase en familiarizar ao alumnado coas ferramentas necesarias para o estudo e o manexo da disciplina e o seu léxico propio, coa finalidade de que no sucesivo aquel poida interpretar e someter a crítica xurídica calquera texto legal ou xurisprudencial ou calquera documento expedido por unha Administración pública sen limitación ningunha que impida a súa comprensión. Non se trata tanto de que o estudantado acumule una inmensa cantidade de datos memorísticos sobre as normas xurídico-administrativas, senón de promover un acercamento comprensivo e crítico a esta rama do ordenamento xurídico e á actividade das distintas administracións públicas.			

Competencias de titulación	
Código	
A20	Coñecer os elementos básicos de xestión por competencias nas AAPP
A24	Comprender Estrutura, Organización e Funcionamento OOPP multinivel: UE, Administración Xeral Estado, CCAA, Xunta e Concellos
A26	Comprender marco legal das Institucións e a actividade que realizan no entorno multinivel
A30	Coñecer e diferenciar o conxunto de entes públicos e privados que traballan en rede coas AAPP
A34	Coñecer as bases do RXAP e PAC
A47	Coñecer os sistemas, técnicas básicas e normativa do control interno-externo do sector público
A51	Coñecer o réxime de impugnación das actuacións administrativas
A56	Saber aplicar as bases do RXAP e PAC
A76	Comprender a organización e funcionamento das AAPP e a súa dinámica na Nova Xestión Pública
A77	Aprender os conceptos básicos da Teoría das Organizacións Públicas
B11	Capacidade de aprendizaxe autónoma para emprender estudos posteriores
B15	Compromiso e defensa dos valores democráticos
B16	Compromiso coa eficacia e eficiencia do traballo da administración
B29	Disposición para traballar en equipo

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
□ Comprender a estrutura, a organización e o funcionamento das OO. PP. multinivel: UE, Administración xeral do Estado, CC. AA., Xunta e concellos.	A24
□ Entender o marco legal das institucións e a actividade que realizan no medio multinivel.	A26
□ Comprender a organización e o funcionamento das AA. PP. e a súa dinámica na nova xestión pública.	A76
□ Coñecer e diferenciar o conxunto de entes públicos e privados que traballan en rede coas AA. PP.	A30
□ Aprender os conceptos básicos da teoría das organizacións públicas.	A77
□ Coñecer as bases do RXAP e PAC.	A34
□ Coñecer os elementos básicos de xestión por competencias nas AA.PP.	A20
□ Coñecer o réxime de impugnación das actuacións administrativas.	A51
□ Saber aplicar as bases do RXAP e PAC.	A56

☐ Coñecer os sistemas, as técnicas básicas e a normativa do control interno e externo do sector público. A47

☐ Posuír disposición para traballar en equipo.	B29
☐ Comprometerse e defender os valores democráticos.	B15
☐ Implicarse coa eficacia e eficiencia do traballo da administración.	B16
☐ Ser capaz de aprender de forma autónoma a fin de emprender estudos posteriores.	B11

Contidos

Tema	
(*)LAS ADMINISTRACIONES PÚBLICAS Y SU ORGANIZACIÓN (I)	(*)1. Introducción. La personalidad jurídica de la Administración. 2. La diversidad de Administraciones públicas. 3. La capacidad de las personas jurídicas públicas. a. De Derecho público. b. De Derecho privado. 4. Los órganos administrativos 5. La competencia a. Concepto. b. Criterios de determinación y clases c. Técnicas de alteración y traslación 6. Los conflictos entre Administraciones públicas y entre órganos de una misma Administración.
(*)LAS ADMINISTRACIONES PÚBLICAS Y SU ORGANIZACIÓN (II)	(*)1. La organización de las Administraciones territoriales españolas a) La Administración General del Estado. Órganos centrales y periféricos. La Administración General en el exterior b) Las Administraciones de las Comunidades Autónomas. En particular, la Administración de la Comunidad Autónoma de Galicia c) Las Administraciones Locales 2. La organización de las Administraciones institucionales y entes corporativos a) Administraciones institucionales. El fenómeno de la descentralización funcional a.1 Organismos públicos: agencias, organismos autónomos, entidades públicas empresariales. a.2 Las Administraciones independientes b) Las empresas públicas
(*)EL ORDENAMIENTO JURÍDICO ADMINISTRATIVO: ESTRUCTURA Y CARACTERES	(*)1. El sistema del ordenamiento jurídico y sus supuestos; pluralidad de fuentes, lagunas y su integración. 2. Caracteres del ordenamiento jurídico administrativo. 3. La aplicación del ordenamiento jurídico administrativo. a. En el espacio. b. En el tiempo: la retroactividad de las normas administrativas. c. La interpretación del ordenamiento jurídico administrativo.
(*)LAS FUENTES DEL DERECHO ADMINISTRATIVO	(*)1. La Constitución como fuente del Derecho administrativo. 2. Derecho administrativo y normas con fuerza de ley. a. La Ley formal y sus tipos. b. Los Decretos Leyes. c. La legislación delegada: ejercicio y controles de la delegación legislativa. 3. El Estado autonómico y el sistema de fuentes del Derecho administrativo. a. Los Estatutos de Autonomía. b. Las relaciones entre las Leyes estatales y las autonómicas. c. Las Leyes básicas.
(*)EL REGLAMENTO	(*)1. Concepto. 2. Justificación de la potestad reglamentaria. 3. Distinción entre los Reglamentos y los actos administrativos. 4. La inderogabilidad singular de los Reglamentos. 5. Las relaciones entre la Ley y el Reglamento. 6. Clases de Reglamentos. 7. Límites formales y materiales que condicionan la validez de los Reglamentos. a. La jerarquía de los Reglamentos. b. El procedimiento de elaboración de los Reglamentos. c. La publicación de los Reglamentos. d. Los requisitos sustanciales de validez de los Reglamentos. 8. Los Reglamentos ilegales. Técnicas de control de la legalidad de los Reglamentos.

(*)EL PRINCIPIO DE LEGALIDAD DE LA ADMINISTRACIÓN	(*)1. Contenido del principio de legalidad. 2. Concepto de potestad. 3. Las técnicas de atribución de potestades a la Administración. 4. Clases de potestades administrativas. 5. En especial, la potestad discrecional y su distinción respecto de los conceptos jurídicos indeterminados. 6. Técnicas de control de la discrecionalidad.
(*)EL ADMINISTRADO	(*)1. El administrado. Planteamiento general. 2. Relaciones de supremacía o sujeción general y especial. 3. La capacidad de obrar y sus circunstancias modificativas. 4. Las situaciones jurídicas subjetivas. 5. La participación del administrado en las funciones administrativas.
(*)EL ACTO ADMINISTRATIVO: CONCEPTO Y ELEMENTOS	(*)1. Concepto de acto administrativo. 2. Elementos de los actos administrativos. 3. Clases de actos administrativos: relevancia de los diferentes criterios.
(*)EFICACIA DEL ACTO ADMINISTRATIVO	(*)1. La eficacia de los actos administrativos. Concepto. La eficacia inmediata. 2. Excepciones a la eficacia inmediata: eficacia anticipada y eficacia demorada. 3. La notificación y publicación de los actos administrativos.
(*)EL PROCEDIMIENTO ADMINISTRATIVO	(*)1. El procedimiento administrativo común y procedimientos administrativos. 2. Los interesados. 3. Términos y plazos: su cómputo 4. Fases del procedimiento administrativo: iniciación, instrucción y finalización.
(*)EL SILENCIO ADMINISTRATIVO	(*)1. El problema de la inactividad de la Administración. 2. El deber de resolver. 3. Efectos del silencio administrativo. a. Procedimientos iniciados a solicitud del interesado. b. Procedimientos iniciados de oficio. 4. Naturaleza jurídica del silencio administrativo: ficción legal o acto presunto. La eficacia de los actos presuntos. 5. El silencio administrativo en el Derecho urbanístico. 6. La caducidad del artículo 44 y la caducidad del artículo 92 de la Ley de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común: un mismo término para dos conceptos emparentados pero diferentes.
(*)LOS VICIOS DE LOS ACTOS ADMINISTRATIVOS	(*)1. Teoría de la invalidez: grados de invalidez de los actos administrativos. 2. La nulidad absoluta o de pleno derecho. 3. La anulabilidad de los actos administrativos. 4. Irregularidades no invalidantes.
(*)IMPUGNACIÓN Y REVISIÓN DE LOS ACTOS EN VÍA ADMINISTRATIVA	(*)1. Concepto y características de los recursos administrativos. Procedimientos alternativos de impugnación o reclamación. 2. Clases de recursos administrativos. a) El recurso de alzada. b) El recurso potestativo de reposición. c) El recurso extraordinario de revisión. 3. La revocación de los actos administrativos. a) Revocación por motivos de legalidad: la revisión de actos nulos y anulables. b) Revocación por motivos de oportunidad. 4. La rectificación de errores materiales, de hecho o aritméticos. 5. Las reclamaciones previas a las vías civil y social. 6. La suspensión de la eficacia de los actos administrativos en caso de recurso administrativo o de revisión de oficio.
(*)LA COACCIÓN ADMINISTRATIVA	(*)1. La ejecución forzosa. a. Los presupuestos de la ejecución. b. Principios del procedimiento de ejecución. c. Medios de ejecución forzosa. 2. La coacción directa. 3. Coacción ilegítima o ""vía de hecho"".
(*)JURISDICCIÓN CONTENCIOSO-ADMINISTRATIVA	(*)Aspectos generales

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	10	20	30

Titoría en grupo	10	10	20
Sesión maxistral	30	60	90
Probas de tipo test	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Solución de casos prácticos sobre os temas do programa.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas do alumnado e afianzamento de contidos.
Sesión maxistral	Exposición teórica dos contidos do programa, ben polo profesor, ben polos alumnos guados polo profesor

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminarios	-Dirección na localización do material cuxa busca para o estudo se encargue ao alumnado. -Orientación na realización das probas prácticas que se propoñan. -Explicación das correccións das probas prácticas.
Titoría en grupo	-Dirección na localización do material cuxa busca para o estudo se encargue ao alumnado. -Orientación na realización das probas prácticas que se propoñan. -Explicación das correccións das probas prácticas.
Probas	Descrición
Probas de tipo test	
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Seminarios	Asistencia e participación.	10
Titoría en grupo	Asistencia e participación.	10
Sesión maxistral	Asistencia e participación.	5
Probas de tipo test	Calidade na resolución das probas.	25
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Calidade na resolución das probas.	30
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Calidade na resolución das probas.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

-A nota alcanzada en avaliación *contínua terá un peso do 50% na cualificación global, correspondéndose a nota alcanzada no exame final co outro 50% de *lacionalificación global.

-Para poder presentarse ao exame final con respecto da nota da avaliación *contínua será imprescindible que o estudante alcance un aprobado nas probas das que conste a avaliación *contínua. Si non se cumpriese ese requisito, o estudante deberá facer a proba final na modalidade indicada no último punto destas observacións.

-Para que a nota da avaliación *contínua sómese á nota do exame final será preciso que o alumno alcance un aprobado neste último.

-Os alumnos que non aproben a avaliación *contínua ou os que por causa xustificada (motivos de traballo, enfermidade etc.) non poidan realizar a avaliación *contínua, terán dereito a un exame final específico de carácter teórico-práctico no que poderán alcanzar o 100% da nota. Neste exame se *evaluará a *adquisición de todas as competencias globais da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Código de las Leyes Administrativas,

GAMERO CASADO, E. y FERNÁNDEZ RAMOS, S., **Manual Básico de Derecho Administrativo**, última,

GARCÍA DE ENTERRÍA, E. y FERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, T.-R., **Curso de Derecho Administrativo**, última,

SÁNCHEZ MORÓN, M., **Derecho Administrativo. Parte general**,. Tecnos, Madrid, última,

-Código de Leyes Administrativas

- GARCÍA DE ENTERRÍA, E. y FERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, T.-R., Curso de Derecho Administrativo, Civitas, Madrid, 2 vols. (últimas ediciones)
- GAMERO CASADO, E. y FERNÁNDEZ RAMOS, S., Manual Básico de Derecho Administrativo, Tecnos, Madrid, última edición.
- PARADA VÁZQUEZ, R., Derecho Administrativo, Marcial Pons, Madrid, 3 vols., últimas ediciones.
- SÁNCHEZ MORÓN, M.: Derecho Administrativo. Parte general,. Tecnos, Madrid, última edición.
- Artigos relacionados con cada punto do programa.

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Dereito administrativo II/P04G090V01302

Xestión de recursos humanos I: Perspectiva legal/P04G090V01402

Xestión da contratación do sector público/P04G090V01504

Ética pública e responsabilidade xurídica do empregado público/P04G090V01903

Goberno e administración electrónica/P04G090V01913

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito constitucional				
Materia	Dereito: Dereito constitucional			
Código	P04G090V01102			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Gregores Villaverde, Maria Jose			
Profesorado	Gregores Villaverde, Maria Jose			
Correo-e	mjgv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	- Coñecer o significado actual das funcións que a vixente Constitución Española asume no marco do Estado social e democrático de dereito. - Entender o significado xeral dos principios esenciais que inspiran a Constitución de 1978 e distinguir as súas manifestacións no texto constitucional. - Coñecer o valor normativo da Constitución e a súa incidencia sobre o ordenamento xurídico, así como o especial significado e estrutura das normas constitucionais e a súa interpretación. - Dominar o sistema de fontes do dereito do ordenamento xurídico español no medio multinivel, isto é, os diversos tipos de normas e as súas relacións. - Coñecer e comprender o réxime xurídico básico das institucións públicas e o seu funcionamento, así como os seus medios e límites de actuación. - Coñecer o sistema institucional deseñado na Constitución de 1978 respecto do Estado, o que implica coñecer a composición e as funcións das diversas institucións (coroa, Cortes Xerais, Goberno e administracións públicas, Poder Xudicial e Tribunal Constitucional), así como as súas relacións recíprocas. - Coñecer o sistema de distribución territorial do poder. - Identificar e comprender o marco de participación española na UE e as súas consecuencias.			

Competencias de titulación

Código	
A24	Comprender Estrutura, Organización e Funcionamento OOPP multinivel: UE, Administración Xeral Estado, CCAA, Xunta e Concellos
A26	Comprender marco legal das Institucións e a actividade que realizan no entorno multinivel
A28	Coñecer os fundamentos teóricos do e-Goberno, a e-Administración e o e-Goberno
A70	Saber emitir reflexións, xuízos e ideas sobre aspectos relativos ao ámbito político-administrativo, económico, social e xurídico
A71	Capacidade de aprendizaxe autónoma para emprender estudos posteriores
A78	Comprender a estrutura institucional e político-administrativa da Unión Europea, así como o seu réxime xurídico e políticas públicas
A82	Comprender a estrutura e funcionamento das Institucións Políticas
B10	Saber emitir reflexións, xuízos e ideas sobre aspectos relativos ao ámbito político-administrativo, económico, social e xurídico
B15	Compromiso e defensa dos valores democráticos
B26	Compromiso cos Dereitos humanos, a igualdade, a xustiza e o desenvolvemento sustentable

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender Estrutura, Organización e Funcionamento OOPP multinivel: UE, Administración Xeral Estado, CCAA, Xunta e Concellos	A24	B10
Comprender marco legal das Institucións e a actividade que realizan no entorno multinivel	A26	B15
Coñecer os fundamentos teóricos do e-Goberno, a e-Administración e o e-Goberno	A28	B26
Saber emitir reflexións, xuízos e ideas sobre aspectos relativos ao ámbito político-administrativo, económico, social e xurídico	A70	
Compromiso cos Dereitos humanos, a igualdade, a xustiza e o desenvolvemento sustentable	A71	
Compromiso e defensa dos valores democráticos .	A78	
Comprender a estrutura institucional e político-administrativa da Unión Europea, así como o seu réxime xurídico e políticas públicas	A82	
(*)(*)oadsfasigà0oirf		
(*)(*)oadsfasigà0oirf		

Contidos	
Tema	
1. Dereito constitucional. Orixenes e evolución histórica. Concepto e modelos de Dereito Constitucional.	(*)(*)
2. Historia do constitucionalismo español e Constitución Española de 1978. Textos constitucionais do s. XIX. Constitución de 1931 e Constitución de 1978.	
3. Control da constitucionalidade da lei e reforma da Constitución	
4. A Constitución como norma xurídica superior. O valor normativo da Constitución española. Principio de xerarquía normativa e a Constitución como norma xurídica.	
5.As fontes do dereito. Concepto. Leis e normas con rango de lei. Dereito autónómico.	
6.Os dereitos fundamentais e as liberdades públicas. Dereitos individuais de ámbito persoal.Dereitos políticos e de participación.Dereito á tutela xudicial efectiva e o principio de legalidade. Deberes constitucionais.	
7. Garantías constitucionais dos Dereitos e suspensión dos Dereitos.	
8. Distribución orgánica do poder do Estado: a Coroa, as Cortes Xerais, o Goberno, o Poder Xudicial.	
9. O Tribunal Constitucional. Constitución, funcións e competencias.	
10. A estrutura territorial do Estado. A Administración local na nosa Constitución: municipios e provincias. As Comunidades Autónomas.	
11. A Unión Europea. O dereito da Unión Europea no noso ordeamento xurídico.	

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticum	12	12	24
Titoría en grupo	7	0	7
Seminarios	9	0	9
Traballos tutelados	19	0	19
Sesión maxistral	25	50	75
Informes/memorias de prácticas	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	8	12
Traballos e proxectos	1	2	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticum	Análise de textos e normas: método crebacabezas en grupos informais. Debates sobre temas de actualidade. Exposición do traballo en equipo.
Titoría en grupo	Seguimento do traballo en equipo. Preparación de seminarios.
Seminarios	Asistencia e presentación, por parte do alumnado, dun resumo ou recensión sobre un texto ou tema a un grupo reducido de compañeiros que preguntarán ao finalizar.
Traballos tutelados	Traballo en equipo. Traballo persoal: elaboración de conceptos clave de cada epígrafe da materia que se está explicando e aprendendo; resumo ou recensión para o seminario; comentario de textos sobre o temario da disciplina; resposta a preguntas formuladas; resolución de exercicios e problemas.
Sesión maxistral	Clases maxistras. Explicación e aprendizaxe de contidos. Actividades cooperativas nas clases teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Recoméndaselle ao alumnado que acuda á docente para resolver as dúbidas que lle poidan xurdir en relación coa materia que ten que estudar ou co traballo que ten que realizar, o que lle servirá de apoio e motivación nos seus estudos; consultas que poderán resolverse nos horarios previamente fixados pola profesora.
Prácticum	Recoméndaselle ao alumnado que acuda á docente para resolver as dúbidas que lle poidan xurdir en relación coa materia que ten que estudar ou co traballo que ten que realizar, o que lle servirá de apoio e motivación nos seus estudos; consultas que poderán resolverse nos horarios previamente fixados pola profesora.
Seminarios	Recoméndaselle ao alumnado que acuda á docente para resolver as dúbidas que lle poidan xurdir en relación coa materia que ten que estudar ou co traballo que ten que realizar, o que lle servirá de apoio e motivación nos seus estudos; consultas que poderán resolverse nos horarios previamente fixados pola profesora.
Titoría en grupo	Recoméndaselle ao alumnado que acuda á docente para resolver as dúbidas que lle poidan xurdir en relación coa materia que ten que estudar ou co traballo que ten que realizar, o que lle servirá de apoio e motivación nos seus estudos; consultas que poderán resolverse nos horarios previamente fixados pola profesora.
Traballos tutelados	Recoméndaselle ao alumnado que acuda á docente para resolver as dúbidas que lle poidan xurdir en relación coa materia que ten que estudar ou co traballo que ten que realizar, o que lle servirá de apoio e motivación nos seus estudos; consultas que poderán resolverse nos horarios previamente fixados pola profesora.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Prácticum	Avaliación continua a través da exposición de traballos, resumos e exercicios prácticos. Os alumnos aplicarán os coñecementos teóricos e prácticos da materia as actividades plantexadas.	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Valoración global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias por medio dunha proba que inclúe preguntas sobre aspectos concretos da materia, cunha cualificación numérica de 0 a 10.	60
Traballos e proxectos	Avaliación continua a través do traballo autónomo do alumnado sendo obrigatoria a exposición oral dalgún tema sobre a disciplina impartida, diferentes para cada alumno.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

En canto a segunda convocatoria -xullo- soamente se manteñen para a mesma as cualificacións obtidas no estudio de casos e prácticas realizados durante o curso académico.

Para aqueles alumnos que non poideran participar no desenvolvemento do curso de maneira presencial e non fixeran os traballos e prácticas requiridos, terán una evaluación final que implicará o desenvolvemento por escrito de preguntas de desenvolvemento relativas ao programa da materia e a resolución dun caso práctico sendo a nota máxima dun 80%.

A nota que obteñan os alumnos por la seu traballo durante o curso na parte práctica -casos e prácticas- sumarase a conseguida no exame teórico, sempre que neste se alcance a nota de 3 (sobre 6), polo tanto non se sumará se nos se obten o mínimo sinalado.

Bibliografía. Fontes de información

Antonio Torres del Moral, **Principios de Derecho Constitucional español**, 6ª edición,
 Enrique Alvarez Conde, **Curso de Derecho Constitucional**, 6ª edición,

Luis López Guerra, Eduardo Espin, Joaquín García Morillo, Pablo Pérez Tremps y Miguel Satústegui, **Derecho Constitucional**, última edición,
 Jorge Rodríguez Zapata, **Teoría y práctica de Derecho Constitucional**,
 Javier Pérez Royo, **Curso de Derecho Constitucional**, 12ª edición,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Economía				
Materia	Economía: Economía			
Código	P04G090V01103			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Caballero Míguez, Gonzalo			
Profesorado	Caballero Míguez, Gonzalo			
Correo-e	gcaballero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A12	Coñecer os principais métodos de traballo aplicados á xestión administrativa pública e do Sector non Lucrativo
A59	Saber aplicar a metodoloxía das Ciencias Sociais e das Técnicas de Investigación Social
A63	Saber aplicar métodos, modelos e técnicas de datos cualitativos e cuantitativos (estadísticos)
B1	Capacidade para planificar, implantar, avaliar e analizar políticas públicas
B23	Capacidade de resolución de problemas
B25	Capacidade de razoamento crítico e aceptación de ideas e críticas
B29	Disposición para traballar en equipo

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
☐ Coñecer procesos de obtención, elaboración, análise e interpretación de datos para a toma de decisións.	A12	B1
☐ Distinguir os principais métodos de traballo aplicados á xestión administrativa pública e do sector non lucrativo.	A59	B23
☐ Saber aplicar métodos, modelos e técnicas de datos cualitativos e cuantitativos (estadísticos).	A63	B25
☐ Ser capaz de planificar, implantar, avaliar e analizar políticas públicas.		B29
☐ Ter disposición para traballar en equipo.		

Contidos

Tema	
Introducción a la Economía	Conceptos introductorios La Ciencia Económica y el método científico Ideas Básicas de Economía Enfoques de economía
La economía de mercado	Demanda de mercado Oferta de mercado Elasticidades Equilibrio de mercado
Indicadores de actividad económica: Macroagregados	Principales macroagregados Contabilidad Nacional Tratamiento de los datos Análisis de Resultados
Economía Mundial	Desarrollo y subdesarrollo económico Perspectivas de economía internacional Tendencias de la economía mundial
Economía Española	La economía española de la segunda mitad del siglo XX Estructura económica española Tendencias actuales de la economía española

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	5	10	15

Debates	2	3	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	20.5	25.5
Traballos tutelados	3	9	12
Sesión maxistral	30	60	90
Probas de resposta curta	2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Na aula traballarase de forma participativa en grupos para resolver casos reais.
Debates	A partir de noticias reais de xornais e prensa especializada, estableceranse, tendo en conta a teoría desenvolvida na clase maxistral, as claves para entender a economía real.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proporanse exercicios concretos que deberán resolverse de forma individual e na clase.
Traballos tutelados	Serán traballos de curso que realizarán os alumnos baixo a dirección do profesor.
Sesión maxistral	Farase unha exposición das principais teorías e fundamentos teóricos da economía para que o alumnado sexa capaz de entender a situación desta.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	
Traballos tutelados	

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Valorarase a calidade e orixinalidade dos traballos realizados.	La resolución de problemas-ejercicios, trabajos de aula y tutelados se valorará conjuntamente hasta un 30
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliarase a presentación dos exercicios e a posta en común na aula.

	La resolución de problemas-ejercicios, trabajos de aula y tutelados se valorará conjuntamente hasta un 30
Traballos tutelados	Se valorará o contido e a exposición dos traballos	La resolución de problemas-ejercicios, trabajos de aula y tutelados se valorará conjuntamente hasta un 30
Probas de resposta curta	Examen de respuesta breve y tipo test. El examen es obligatorio y valora los conocimientos y competencias del alumno. Para aprobar la asignatura es necesario aprobar el examen.	70

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

:

Alonso, JA. (2007) *LECCIONES DE ECONOMÍA MUNDIAL*. Civitas. Madrid

- (2006) *INDICADORES DE ESTRUCTURA ECONÓMICAS*. Delta. Madri

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ciencia política II: Fundamentos de ciencia da administración				
Materia	Ciencia política II: Fundamentos de ciencia da administración			
Código	P04G090V01104			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Varela Alvarez, Enrique Jose			
Profesorado	Varela Alvarez, Enrique Jose			
Correo-e	evalvarez@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	A ciencia da administración é un enfoque de análise da realidade administrativa e institucional que se integra dentro das ciencias da política ou ciencias políticas. Como subenfoque desta, oriéntase cara ao estudo das institucións administrativas como reguladoras do conflito social, do que formarían parte o resto de actores das sociedades contemporáneas, como son o sector empresarial, o terceiro sector, os partidos políticos e sindicatos etc. De aí a importancia de estudar desde a ciencia da administración o conxunto das administracións públicas que operan nos sistemas político-administrativos de benestar, ao achegar luz sobre os sistemas de articulación administrativa do poder público, así como o persoal que nelas traballan, e as políticas e programas que producen para o conxunto da sociedade. Sen a competencia que achega a ciencia da administración, antóllase difícil coñecer o conxunto de obxectivos das organizacións públicas multinivel que operan en Europa, España e Galicia, ademais das definicións de interese xeral que realizan cada unha delas, tamén das súas normas de comportamento (legais e aлегais), e a lóxica de subordinación ao poder político. Entre os contidos básicos que recolle a materia, podemos encontrar nos seguintes módulos: 1. As administracións públicas contemporáneas como obxecto de estudo. 2. A introdución aos sistemas administrativos comparados. 3. A evolución das administracións públicas no medio multinivel e intergubernamental: Unión Europea, España e Galicia.			

Competencias de titulación	
Código	
A29	Comprender o comportamento dos actores político-administrativos
A30	Coñecer e diferenciar o conxunto de entes públicos e privados que traballan en rede coas AAPP
A44	Comprender as relacións de poder intergubernamentais
A54	Identificar as características da Nova Xestión Pública
A70	Saber emitir reflexións, xuízos e ideas sobre aspectos relativos ao ámbito político-administrativo, económico, social e xurídico
A74	Comprender as Teorías e Enfoques de Ciencia Política e da Administración
A80	Comprender a estrutura, organización e funcionamento das AAPP multinivel
B15	Compromiso e defensa dos valores democráticos
B16	Compromiso coa eficacia e eficiencia do traballo da administración
B23	Capacidade de resolución de problemas
B24	Habilidades para relacións interpersoais e capacidade relacional
B25	Capacidade de razoamento crítico e aceptación de ideas e críticas
B29	Disposición para traballar en equipo

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender o comportamento dos actores político-administrativos.	A29
Coñecer e diferenciar o conxunto de entes públicos e privados que traballan en rede coas AAPP.	A30
Entender as relacións de poder intergubernamentais.	A44
Identificar as características da Nova Xestión Pública.	A54
Saber emitir reflexións, xuízos e ideas sobre aspectos relativos ao ámbito político-administrativo, económico, social e xurídico.	A70

Disposición para traballar en equipo.	B29
Compromiso e defensa dos valores democráticos.	B15
Compromiso coa eficacia e eficiencia do traballo da Administración.	B16
Habilidade para a resolución de problemas.	B23
Habilidades para relacións interpersoais e capacidade relacional.	B24
Capacidade de razoamento crítico e aceptación de ideas e críticas.	B25
Comprender as teorías e enfoques da ciencia política e da Administración.	A74
Comprender a estrutura, organización e funcionamento das AAPP multinivel.	A80

Contidos

Tema	
1. Sociedade, economía, mercado e Administración Pública ante a globalización.	1. Que é a globalización? 2. Unha visión desde as Administracións Públicas.
2. Enfoques de análise das Administracións Públicas contemporáneas.	1. Enfoque de ciencia política. 2. Enfoque de ciencia da Administración. 3. Enfoque de políticas públicas. 4. Enfoque de teoría da organización e xestión pública. 5. Enfoque de relacións e xestión intergubernamentais. 6. Enfoque gobernanza.
3. A ciencia da administración: Elementos básicos de análise.	1. Palabras clave para a Análise das Administracións Públicas. 2. Dimensións da análise: 2.1. Estructuras administrativas. 2.2. Estructuras de persoal.
4. As administracións do Estado: nova configuración institucional multinivel e intergubernamental.	1. Administracións Públicas na OCDE. 2. Administracións Públicas na Unión Europea Administracións centrais en España. 3. O Estado autonómico e a súa realidade político-administrativa. 4. A Administración local no Estado das Autonomías. 5. As Administracións Públicas en Galicia. 6. As Administracións Públicas nos ámbitos transfronteirizos. A Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal.
5. Conclusións: gobernanza e Administracións Públicas.	1. Estratexias das Administracións Públicas para o século XXI. 2. Gobernanza e redes en España: participación das Administracións Públicas nos asuntos públicos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	40	60
Seminarios	8	8	16
Debates	3	6	9
Sesión maxistral	12	12	24
Probas de autoavaliación	4	5	9
Informes/memorias de prácticas	6	12	18
Estudo de casos/análise de situacións	7	7	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	En grupo, realizaranse os seguintes exercicios: Módulo 1: Enumerar e describir as institucións da globalización e que papel xogan as Administracións Públicas multinivel nelas. Módulo 2: Analizar un problema público desde a perspectiva de cada un dos enfoques de análise das Administracións Públicas Módulo 3: Distinguir entre institucións-organizacións e Administracións Públicas. Módulo 4: Establecer e xustificar as institucións públicas e as estruturas administrativas de España e Galicia. Módulo 5: Elaborar un informe a través do cal se defina o papel das Administracións Públicas en España e Galicia.
Seminarios	Asistir, polo menos, a un dos seminarios propostos polos docentes que imparten as materias de 1º de Grao, relacionados coa ciencia política e a Administración: Ciencia política I e políticas públicas. En grupo, elaborar un resumo sobre os contidos do seminario, no que se inclúa a seguinte información: Resumo breve (non máis dunha páxina a espazo e medio); tres elementos de debate; conclusións persoais sobre o seminario.

Debates	Organizar un grupo de debate estable para todo o cuadrimestre, no que participen todos os alumnos organizados en catro equipos. O obxectivo será que cada un dos equipos adopte unha posición e a defensa publicamente ante o resto de equipos, para cada un dos cinco módulos da materia.
Sesión maxistral	Participar, de forma individual, a través de preguntas, nas sesións de teoría que se desenvolverán os martes pola tarde, baixo o formato de grupos grandes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Ao longo das diferentes sesións maxistras programadas na guía da materia, que terán lugar os martes en horario de tarde, o titor da materia encargarse de resolver as dúbidas que se presenten en relación cos contidos, a metodoloxía e os exercicios establecidos para o bo desenvolvemento da materia.
Sesión maxistral	Ao longo das diferentes sesións maxistras programadas na guía da materia, que terán lugar os martes en horario de tarde, o titor da materia encargarse de resolver as dúbidas que se presenten en relación cos contidos, a metodoloxía e os exercicios establecidos para o bo desenvolvemento da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	A resolución de problemas e exercicios defínese como unha parte fundamental para poder realizar unha avaliación continuada do traballo do alumno, para o que será requisito participar nas diferentes sesións de martes e xoves programadas ao efecto.	55
Seminarios	A participación individual en seminarios programados e/ou recomendados pola área de Ciencia Política e da Administración da Universidade de Vigo, considérase unha ferramenta necesaria para o afianzamento de conceptos e a análise crítica sobre as Administracións Públicas.	2
Debates	O debate en grupo favorece a crítica construtiva e desenvolve as capacidades de comunicación, expresión e negociación (entre outras) dos alumnos no ensino superior. De aí a importancia deste instrumento para o desenvolvemento dos contidos e o cumprimento dos obxectivos da materia.	2
Sesión maxistral	A asistencia ás sesións teóricas supón a base sobre a cal se constrúe parte do coñecemento da materia. A outra parte necesaria, implica a participación dos alumnos a través de preguntas ao titor.	20
Probas de autoavaliación	De forma individual, cada un dos alumnos deberá cumprimentar unha breve proba de autoavaliación para cada un dos módulos da guía.	20
Informes/memorias de prácticas	As prácticas que cada equipo de traballo foi desenvolvendo ao longo do cuadrimestre deberán ser obxecto de análise nun informe descritivo a través do cal se resume cada unha das actividades expostas polo titor para cada módulo.	1

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Mariano Baena del Alcázar, **Manual de Ciencia de la Administración**, Editorial Síntesis,
Xavier Ballart y Carles Ramió, **Ciencia de la Administración**, Tirant lo Blanch,
Enrique Varela, **Administraciones Públicas Contemporáneas**, Tórculo Edicións,

As fontes de información complementarias que se recomentan para o seguimento da materia atópanse recollidas na Plataforma TEMA (materia P04G090104).

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Ciencia política I: Introducción á ciencia política/P04G090V01105
Ciencia política III: Políticas públicas/P04G090V01204
Ciencia política IV: Sistema político español e galego/P04G090V01205
Xestión de documentos e información administrativa/P04G090V01305
Xestión de recursos humanos II: Organización e xestión do emprego público/P04G090V01403
Xestión pública e organización de servizos públicos/P04G090V01404

Dirección pública: Liderado e lexitimidade/P04G090V01602

Gobernos locais/P04G090V01502

Avaliación de políticas, programas e proxectos públicos/P04G090V01901

Goberno e administración electrónica/P04G090V01913

Institucións política-administrativas en perspectiva comparada/P04G090V01905

Modelos de mellora continua nas administracións públicas e no sector non lucrativo/P04G090V01906

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Ciencia política I: Introducción á ciencia política/P04G090V01105

Ciencia política III: Políticas públicas/P04G090V01204

Ciencia política IV: Sistema político español e galego/P04G090V01205

Outros comentarios

Para as materias que continúan o temario, recoméndase seguir o itinerario formativo proposto pola Área de Ciencia Política e da Administración co obxecto de afondar no perfil de Xestión e de Dirección Pública, segundo aparece no documento Anexo 1: "Itinerario Formativo Ciencia Política e da Administración" (Materia Plataforma TEMA: P04G090104).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ciencia política I: Introducción á ciencia política				
Materia	Ciencia política I: Introducción á ciencia política			
Código	P04G090V01105			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Cancela Outeda, Celso			
Profesorado	Cancela Outeda, Celso			
Correo-e	ccancela@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/webx11/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1			
Descrición xeral	Esta materia pretende que o alumnado adquira un conxunto de ferramentas conceptuais relativas á organización política estatal que ademais de contribuír á súa formación xeral e proporcionarlle certos coñecementos básicos para outras materias lle permitan contextualizar axeitadamente o fenómeno das administracións públicas dende a óptica da politicoloxía.			

Competencias de titulación

Código	
A26	Comprender marco legal das Institucións e a actividade que realizan no entorno multinivel
A29	Comprender o comportamento dos actores político-administrativos
A71	Capacidade de aprendizaxe autónoma para emprender estudos posteriores
A74	Comprender as Teorías e Enfoques de Ciencia Política e da Administración
A75	Comprender o funcionamento das democracias contemporáneas e as súas "culturas políticas"
A81	Comprender a estrutura e o funcionamento dos sistemas políticos
A82	Comprender a estrutura e funcionamento das Institucións Políticas
B10	Saber emitir reflexións, xuízos e ideas sobre aspectos relativos ao ámbito político-administrativo, económico, social e xurídico
B15	Compromiso e defensa dos valores democráticos
B25	Capacidade de razoamento crítico e aceptación de ideas e críticas
B26	Compromiso cos Dereitos humanos, a igualdade, a xustiza e o desenvolvemento sustentable
B29	Disposición para traballar en equipo

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
☐ Entender o marco legal das institucións e a actividade que realizan no medio multinivel.	A26
☐ Coñecer o comportamento dos actores político-administrativos.	A29
☐ Ser capaz de aprender de forma autónoma a fin de emprender estudos posteriores.	A71
☐ Entender as teorías e os enfoques da ciencia política e da administración.	A74
☐ Entender o funcionamento das democracias contemporáneas e as súas «culturas políticas».	A75
☐ Comprender a estrutura e o funcionamento dos sistemas políticos.	A81
☐ Coñecer a estrutura e o funcionamento das institucións políticas.	A82
☐ Saber emitir reflexións, xuízos e ideas sobre aspectos relativos ao ámbito político-administrativo, económico, social e xurídico.	B10
☐ Demostrar compromiso e defensa dos valores democráticos.	B15
☐ Posuír capacidade de razoamento crítico e aceptar ideas e críticas.	B25
☐ Demostrar compromiso cos dereitos humanos, coa igualdade, coa xustiza e co desenvolvemento sustentable.	B26
☐ Ter disposición para traballar en equipo.	B29

Contidos

Tema	
1. Política e ciencia	a) Evolución histórica da reflexión científica sobre a política. b) Principais enfoques actuais. c) Xeografía da ciencia política.

2. Política e poder	a) Concepto de política e poder. b) O poder político. c) A lexitimidade. d) O sistema político. Concepto e) O sistema político como contexto da administración pública
3. Estado	a) Orixe e evolución histórica. b) Transformacións e desafíos actuais. c) Definición e compoñentes estatais. d) A administración pública no marco estatal
4. Distribución territorial do poder político	a) Concepto e motivacións. b) Estado unitario. c) Federación e confederación. d) Tendencias actuais. e) Repercusións na administración pública
5. Separación de poderes	a) Consideracións xerais. b) Xefatura de estado: monarquía e república. c) Formas de goberno: parlamentarismo e presidencialismo. d) As formas de goberno e a administración pública.
6. Poder Lexislativo	a) Nacemento e evolución histórica. b) Parlamentos actuais: composición, funcións. c) Relacións entre os parlamentos e administración pública
7. Poder Executivo	a) Goberno: concepto e tipos. b) Composición e organización. c) Goberno e Administración pública.
8. Poder xudicial.	a) Composición e principios organizativos b) Tribunais e administración pública
9. Democracia	a) Aproximación conceptual. b) Democracia representativa. c) Eleccións e sistemas electorais. d) A administración pública nos sistemas non democráticos e democráticos.
10. Actores políticos	a) Partidos políticos. b) Grupos de interese e movementos sociais. c) Medios de comunicación. d) A administración pública no contexto do pluralismo político e social
11. Cultura política e ideoloxías	a) Noción de cultura política. b) Ideoloxías políticas contemporáneas. c) A administración pública diante dos valores e ideoloxías.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	25	7.5	32.5
Seminarios	15	30	45
Titoría en grupo	10	20	30
Probas de tipo test	2	20	22
Traballos e proxectos	0	18	18
Probas de autoavaliación	0	2.5	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos básicos da materia obxecto de estudo.
Seminarios	Actividade docente encamiñada a desenvolver un tema específico para afondar, complementar os contidos da materia e propiciar a discusión e o debate.
Titoría en grupo	Un grupo reducido de estudantes xúntase co profesorado para recibir asesoramento ou realizar actividades específicas relacionadas coa disciplina.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminarios	O alumnado empregará a atención personalizada para preparar os seminarios, titorías, traballos e probas.
Titoría en grupo	O alumnado empregará a atención personalizada para preparar os seminarios, titorías, traballos e probas.

Probas	Descrición
Probas de tipo test	
Probas de autoavaliación	
Traballos e proxectos	

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral		0
	Participación activa.	
Seminarios		0
	Participación activa.	
Titoría en grupo		15
	Participación e realización puntual das tarefas fixadas.	
Probas de tipo test	Realización de probas sobre as principais partes da disciplina.	55
Traballos e proxectos	Elaboración de traballos encomendados polo profesorado sobre temas relativos á materia e orientados a mellorar a comprensión dos conceptos.	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

NOTA IMPORTANTE: Os/as alumnos/as que non poidan asistir ás clases presenciais por motivos xustificadas (laborais, familiares e/ou situación de dependencia), previo acordo co profesor da materia e o Coordinador do Grao, podrán acollerse ao inicio do semestre ás formulas alternativas de avaliación continua semipresencial, consistentes en:

- a) Realización de actividades e exercicios a través da plataforma TEMA,
- b) Presencia activa nas tutorías marcadas polo profesor, e
- c) Elaboración dunha proba final obxectiva de valoración da aprendizaxe e adquisición das competencias da materia.

Bibliografía. Fontes de información

VALLÈS, Josep M^a, **Ciencia Política. Una introducción**, 8^a ed.,
SODARO, Michael J., **Política y Ciencia Política. Una introducción**, Edición revisada,
CAMINAL BADÍA, Miquel (coord.), **Manual de Ciencia Política**, 3^a ed.,
HEYWOOD, Andrew, **Politics**, 3^a ed.,
BALL, Alan R-PETERS, Guy, **Modern Politics and Government**, 7 ed.,
COLOMER, Josep M^a, **Ciencia de la política**, 1^a ed.,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Ciencia política II: Fundamentos de ciencia da administración/P04G090V01104
Ciencia política III: Políticas públicas/P04G090V01204
Ciencia política IV: Sistema político español e galego/P04G090V01205
Institucións política-administrativas en perspectiva comparada/P04G090V01905
Participación política e sociedade civil/P04G090V01907

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Empresa: Contabilidade financeira				
Materia	Economía: Empresa: Contabilidade financeira			
Código	P04G090V01201			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Garcia Rivares, Ignacio			
Profesorado	Garcia Rivares, Ignacio			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	O principal obxectivo da contabilidade financeira neste primeiro curso é iniciar o estudantado nos aspectos xerais da linguaxe contable, de maneira que coñeza os trazos habituais das anotacións de maior relevancia, coa finalidade de elaborar e comprender estados informativos que sinteticen o proceso contable.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Coñecer procesos de obtención, elaboración, análise e interpretación de datos para a toma de decisións
A32	Coñecer os métodos de xestión da información das AAPP
A43	Coñecer e dominar a metodoloxía das Ciencias Sociais e Técnicas Investigación Social
A45	Coñecer como se desenvolve un proceso contable no ámbito do sector público
B24	Habilidades para relacións interpersoais e capacidade relacional
B27	Vocación de servizo público
B28	Defensa da ética profesional
B29	Disposición para traballar en equipo

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
☐ Desenvolver o proceso contable no seo empresarial, analizar e interpretar os datos etc.	A32
☐ Adquirir as competencias contables básicas, normativa legal; coñecer o rexistro dos feitos contables; coñecer como se desenvolve un ciclo contable etc.	A2
☐ Coñecer como se desenvolve un ciclo contable no sector privado.	A45
☐ Saber aplicalo a unha entidade de carácter privado.	A43
☐ Amosar disposición para traballar en equipo.	B29
☐ Demostrar habilidades para relacións interpersoais e capacidade relacional.	B24
☐ Posuír vocación de servizo público.	B27
☐ Defender la ética profesional.	B28

Contidos

Tema	
1. A actividade económica e a información contable	1.1. A actividade económica e a necesidade de información 1.2. Os usuarios da información contable 1.3. Concepto e división da contabilidade 1.4. Características e requisitos da información contable
2. A teoría do patrimonio	2.1. A riqueza ou o patrimonio da empresa: os elementos patrimoniais 2.2. A identidade contable: activo e pasivo 2.3. As masas patrimoniais: criterios de agregación 2.4. Análise do activo ou capital económico e do patrimonio neto e pasivo ou capital financeiro. 2.5. O balance de situación: expresión do equilibrio patrimonial
3. O método contable	3.1. O método contable: estrutura e obxectivos 3.2. A dinámica empresarial: feitos económicos e feitos contables 3.3. O principio da dualidade 3.4. Tipos de feitos contables permutativos, modificativos e mixtos 3.5. Cambios no neto patrimonial: o resultado contable

4. A representación contable: a conta e os libros de contabilidade	4.1. A conta como instrumento de representación contable: estrutura, terminoloxía e diferentes criterios de clasificación 4.2. Teorías do funcionamento das contas 4.3. Soporte material da información contable: os libros de contabilidade 4.4. Introducción á operatoria contable: rexistro dos feitos contables
5. O ciclo contable	5.1. Exercicio económico e ciclo contable: fases 5.2. Fase de apertura 5.3. Fase de desenvolvemento 5.4. Fase de conclusión
6. A regulación contable. O Plan xeral de contabilidade: estrutura e marco conceptual	6.1. A normativa contable no Código de Comercio 6.2. O Plan xeral de contabilidade e outras leis que regulan as prácticas contables 6.3. As Normas internacionais de contabilidade e o novo Plan xeral de contabilidade 6.4. O marco conceptual da contabilidade
7. Existencias	7.1. Concepto e clases de existencias 7.2. Valoración das entradas de existencias e das saídas de existencias 7.3. Rexistro contable das operacións de existencias. Procedemento especulativo e administrativo 7.4. As correccións valorativas en existencias. Deterioro de valor
8. O IVE, o resultado: gastos e ingresos	8.1. Contabilización do IVE nas operacións de explotación 8.2. Concepto de resultado: gastos de explotación e financeiros, e ingresos de explotación e financeiros 8.3. Aplicación do resultado
9. Contas que hai que cobrar e contas que hai que pagar pola actividade	9.1. Concepto e clasificación das contas que hai que pagar. As obrigacións correntes de pago: provedores, acredores diversos e efectos comerciais que hai que pagar 9.2. Valoración das contas que hai que pagar: valoración inicial e valoración posterior 9.3. Concepto e clasificación das contas que hai que cobrar. Os dereitos correntes de cobro: clientes e debedores diversos 9.4. Valoración das contas que hai que cobrar: valoración inicial e valoración posterior 9.5. Os efectos comerciais que hai que cobrar 9.6. Impagados e créditos de dubidoso cobro 9.7. Contas de persoal e coas administracións públicas
10. Inmovilizado material e inversións inmobiliarias	10.1. Concepto de inmovilizado material e clasificación 10.2. Normas de rexistro e valoración. Valoración inicial e valoración posterior do inmovilizado material 10.3. Normas particulares sobre o inmovilizado material 10.4. Inversións inmobiliarias
11. Inmovilizado intanxible	11.1. Concepto de inmovilizado intanxible e clasificación 11.2. Normas de rexistro e valoración 11.3. Normas particulares sobre o inmovilizado intanxible
12. Instrumentos financeiros de activo	12.1. Definición e clasificación dos instrumentos financeiros 12.2. Normas de valoración dos activos financeiros 12.3. Rexistro e valoración dos rendementos 12.4. Reclasificación e correccións valorativas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	5	0	5
Seminarios	10	30	40
Estudo de casos/análises de situacións	10	20	30
Sesión maxistral	25	35	60
Outras	0	9	9
Traballos e proxectos	0	6	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Traballo dirixido polo profesorado de técnicas de grupo participativas mediante programas informáticos: a existencia de instrumentos de apoio e equipos de transmisión de datos informáticos fai necesario e imprescindible o entendemento e manexo dos programas que os sustentan.

Seminarios	As titorías realizaranse en grupo para resolver problemas, dirixir traballos etc. O uso da plataforma permitiranos unha comunicación case continua entre o profesorado e o estudantado e entre estes a través do correo electrónico. Así mesmo, o alumnado pode acceder ao persoal docente no seu horario de titorías académicas para resolver dúbidas sobre a materia e os seus contidos. Asistencia e presentación por parte do estudantado dun resumo ou recensión sobre un texto ou tema a un grupo reducido de compañeiros/as que formularán preguntas ao finalizar. Trátase de dirixir a cada estudante nas actividades orientadas á aprendizaxe. O modelo que se aplicará é o «investigador», de forma que a actividade do alumnado se centrará na investigación, localización, análise, manipulación, elaboración e retorno da información. A elaboración de traballos para o estudo da materia centrarase niso.
Estudo de casos/análises de situacións	A realización de traballos, en teoría, ten como finalidade, ademais de motivar o estudantado na actividade de investigación, análises e interiorización da información, o fomentar as relacións persoais, compartir os problemas, as expectativas e as solucións ao traballar con outra xente.
Sesión maxistral	Utilizarase o modelo de «lección maxistral» sobre todo nas clases teóricas, dado que este modelo ofrécelle a posibilidade ao profesorado de incidir no máis importante de cada tema, dominar o tempo de exposición e presentar unha determinada forma de traballar e estudar a materia. Tamén se utilizará o modelo «participativo» nalgúns temas teóricos e sobre todo nas clases prácticas, nas cales pretendemos primar a comunicación entre o estudantado e entre eles e o profesorado. O alumnado organizado en grupos preparará unha parte do programa teórico da materia e exporállela aos seus compañeiros na clase. Competencias que debe adquirir o estudantado: coñecer como se desenvolve un proceso contable no ámbito do sector público.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Empregarase un programa de contabilidade mediante o cal se realizarán as distintas prácticas de ordenador. Intentarase que cada estudante utilice unha computadora.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Outras	Ao finalizar o curso, realizarase unha proba escrita das denominadas «tipo test» en que se efectuarán cuestións tanto prácticas como teóricas.	80 del total
Traballos e proxectos	Traballos resumos periódicos, por temas ou fato de temas a nivel individual ou por grupos de estudantes. Obrigatorio a exposición en grupo dun determinado tema distinto para cada un deles.	20 del total

Outros comentarios sobre a Avaliación

P
a

Bibliografía. Fontes de información

Plan General de Contabilidad R.D. 1514/2007, de 16 de Noviembre., BOE de 20 de Noviembre de 2007, Enriqueta Gallego Díez y Mateo Vara y Vara, **Manual Práctico de Contabilidad Financiera**, Ed. Pirámide, Antonio Socías Salvá, Patricia Horrach Roselló y otros, **Contabilidad Financiera**, Ed. Pirámide,

Contabilidad Financiera, un enfoque actual; Carlos Mallo y Antonio Pulido; Ed. Paraninfo. 2.008<?xml:namespace prefix = "p" ns = "urn:schemas-microsoft-com:office:office" />

Amador Fernández, S. Y Carazo González, I. (2008): [Plan General de Contabilidad. Comentarios y Casos prácticos]. Edit. Centro de Estudios Financieros. Supuestos de Contabilidad Financiera y Contabilidad Fiscal: Prensavarez, I. Madrid: Pirámide, 1997.

Serra. V., Giner, B., Vilar, E. (1996) [Sistemas de Información Contable: una introducción a la contabilidad]. Ed. Tirant Lo Blanc.

Wanden-Berghe Lozano, J.L. (Coordinador) (2008): [Contabilidad Financiera: nuevo Plan General de Contabilidad y de PYMES]. Ed. Pirámide.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Contabilidade pública/P04G090V01601

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito financeiro e tributario/P04G090V01304

Técnicas de xestión orzamentaria/P04G090V01605

Prácticas externas: Prácticas en institucións, empresas e organizacións públicas/P04G090V01981

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía: Estrutura social contemporánea**

Materia	Socioloxía: Estrutura social contemporánea			
Código	P04G090V01202			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Lage Picos, Jesus Adolfo			
Profesorado	Lage Picos, Jesus Adolfo			
Correo-e	xalp@uvigo.es			
Web	http://http://www.csc.uvigo.es/			
Descrición xeral	A materia de Estructura Social Contemporánea propón posibilitar o achegamento e asimilación de nocións, conceptos e teorías relacionados coa estrutura social, a través da reflexión, discusión e o estudo, ademais de iniciar no análise e interpretación das características socio-estruturais das sociedades contemporáneas.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Entender o papel das administracións públicas no proceso de elaboración, implementación e avaliación das políticas públicas, así como a súa metodoloxía
A2	Coñecer procesos de obtención, elaboración, análise e interpretación de datos para a toma de decisións
A8	Coñecer o deseño, organización e provisión de servizos administrativos
A9	Coñecer o marco do Pensamento e Formulación Estratéxica aplicado á resolución de problemas
A10	Coñecer os procesos de modernización e cambio das administracións públicas
A13	Coñecer os elementos básicos do cambio organizativo e os métodos de auditoría operativa de xestión
A15	Coñecer os principios básicos da consultoría interna en organizacións públicas e do Sector non Lucrativo
A19	Coñecer os métodos de avaliación do desempeño nas AAPP
A22	Coñecer as principais políticas públicas sectoriais: desenvolvemento sustentable, xénero, e-Goberno e e-Administración, I D I, competencia, saúde, inclusión social, discapacidade, laborais...
B1	Capacidade para planificar, implantar, avaliar e analizar políticas públicas
B2	Operar con datos cualitativos e cuantitativos para procesos de xestión e dirección pública
B3	Utilizar as TIC (programas, BD e outras fontes de información) e analizar o seu impacto no sistema de xestión e dirección pública
B4	Saber aplicar técnicas de control de calidade nas AAPP
B5	Identificar as características da Nova Xestión Pública
B6	Aplicar os instrumentos para a interpretación, diagramización e racionalización dos procesos administrativos: seguimento e avaliación de xestión
B7	Capacidade para utilizar técnicas de planificación, control, avaliación e auditoría da xestión pública
B8	Capacidade para aplicar e interpretar políticas públicas sectoriais en diferentes niveis de goberno
B9	Saber aplicar a metodoloxía da Análise de Políticas Públicas
B10	Saber emitir reflexións, xuízos e ideas sobre aspectos relativos ao ámbito político-administrativo, económico, social e xurídico
B11	Capacidade de aprendizaxe autónoma para emprender estudos posteriores
B13	Capacidade para planificar procesos de implementación e provisión de servizos
B14	Diseñar, comunicar, xerir, controlar e avaliar proxectos públicos e do Sector non Lucrativo
B15	Compromiso e defensa dos valores democráticos
B16	Compromiso coa eficacia e eficiencia do traballo da administración
B17	Compromiso coa innovación e creatividade, e motivación pola calidade
B18	Capacidade de perseveranza
B19	Capacidade de iniciativa e de delegación
B20	Capacidade de lideranza e de adaptación aos cambios internos e externos
B21	Compromiso social e asertividade
B22	Capacidade de persuasión e de comunicación oral e escrita en linguas vernáculos
B23	Capacidade de resolución de problemas
B24	Habilidades para relacións interpersoais e capacidade relacional
B25	Capacidade de razoamento crítico e aceptación de ideas e críticas
B26	Compromiso cos Dereitos humanos, a igualdade, a xustiza e o desenvolvemento sustentable
B27	Vocación de servizo público
B28	Defensa da ética profesional

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer procesos de obtención, elaboración, análises e interpretación de datos para a toma de decisións.	A2
Entender o papel das AA. PP. no proceso de elaboración, execución e avaliación das políticas públicas, así como a súa metodoloxía.	A1
Coñecer o deseño, organización e provisión dos servizos administrativos.	A8
Entender o marco do pensamento e formulación estratéxico aplicado á resolución de problemas.	A9
Coñecer os procesos de modernización e cambio das AA. PP.	A10
Coñecer os elementos básicos do cambio organizativo e os métodos de auditoría operativa de xestión.	A13
Comprender os principios básicos da consultoría interna en organizacións públicas e do sector non lucrativo.	A15
Coñecer os métodos de avaliación do desempeño nas AA. PP.	A19
Coñecer as principais políticas públicas sectoriais: desenvolvemento sostible, xénero, e-goberno e e-administración, I+D+I, competencia, saúde, inclusión social, discapacidade, laborais etc.	A22
Ter capacidade para planificar, implantar, avaliar e analizar políticas públicas.	B1
Operar con datos cualitativos e cuantitativos para os procesos de xestión e dirección pública.	B2
Utilizar as TIC (programas, BD e outras fontes de información) e analizar o seu impacto no sistema de xestión e dirección pública.	B3
Saber aplicar técnicas de control de calidade nas AA. PP.	B4
Identificar as características da nova xestión pública.	B5
Aplicar os instrumentos para a interpretación, diagramización e racionalización dos procesos administrativos: seguimento e avaliación da xestión.	B6
Ser capaz de utilizar técnicas de planificación, control, avaliación e auditoría da xestión pública.	B7
Aplicar e interpretar políticas públicas sectoriais en diferentes niveis de goberno.	B8
Saber aplicar a metodoloxía da análise de políticas públicas.	B9
Saber emitir reflexións, xuízos e ideas sobre aspectos relativos ao ámbito político-administrativo, económico, social e xurídico.	B10
Dominar a aprendizaxe autónomo a fin de emprender estudos posteriores.	B11
Planificar procesos de execución e provisión de servizos.	B13
Deseñar, comunicar, xestionar, controlar e avaliar proxectos públicos e do sector non lucrativo.	B14
Comprometerse e defender os valores democráticos.	B15
Implicarse na eficacia e eficiencia do traballo da administración.	B16
Implicarse na innovación e creatividade, así como motivación pola calidade.	B17
Posuír perseveranza.	B18
Ter capacidade de iniciativa e de delegación.	B19
Demostrar facultade de liderado e de adaptación aos cambios internos e externos.	B20
Posuír compromiso social e asertividade.	B21
Dominar a habilidade de persuasión e para a comunicación oral e escrita nas linguas vernáculos e estranxeiras.	B22
Amosar capacidade para resolver problemas.	B23
Adquirir habilidades para manter relacións interpersoais e capacidade relacional.	B24
Evidenciar razoamento crítico e aceptación de ideas e críticas.	B25
Manifestar compromiso cos dereitos humanos, coa igualdade, coa xustiza e co desenvolvemento sostible.	B26
Ter vocación de servizo público.	B27
Defender a ética profesional.	B28

Contidos

Tema	
Tema I □ Conceptos e perspectiva histórica	1. Os conceptos de estrutura social 2. Os sistemas de estratificación
Tema II □ Teorías da estratificación social	1. As teorías clásicas da estratificación social 2. As perspectivas contemporáneas da estratificación social
Tema III □ As dimensións da estratificación social	1.Desigualdade social, renda e riqueza 2.Xénero e desigualdade 3.A mobilidade social
Tema IV □ Emprego e estratificación social	1. Os cambios nos modelos produtivos 2. Traballo postfordista e globalización dos mercados de traballo 3. Mercados de traballo e estratificación social
Tema V □ Estado de Benestar e estratificación social	1. Estado de Benestar e redistribución de recursos 2. As dimensións e os modelos das políticas sociais 3. Crises e mantemento do Estado de Benestar

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	19.6	0	19.6
Estudo de casos/análises de situacións	24	24	48
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	48	48
Probas de tipo test	1	33.4	34.4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	En cada unha das sesións maxistras desenvólvense os contidos conceptuais e teóricos correspondentes a cada un dos temas en que se estrutura a disciplina.
Estudo de casos/análises de situacións	En cada tema en que se estruturan os contidos do programa, introducíranse lecturas básicas para adquirir as competencias contempladas na guía, prestando atención aos efectos da desigualdade, a dominación e o poder.
	Ferramenta básica no proceso de aprendizaxe e comunicación entre o alumno e o docente será a plataforma de teledocencia. Os contidos da materia na plataforma de teledocencia permiten acceder a materiais e exercicios de avaliación e seguimento da lectura, comprensión e asimilación dos contidos impartidos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Nas sesións maxistras o persoal docente resolverá as dúbidas que ao alumnado se lle poidan presentar no curso da explicación da materia. Comentaránse nas clases de grupos reducidos os estudos de casos e análises de situacións, prestando apoio para aclarar dúbidas e resolver problemas e exercicios. Cada unha destas atencións personalizadas poderán ser complementadas, cando o alumnado así o requira, coas horas de atención tutorial.
Estudo de casos/análises de situacións	Nas sesións maxistras o persoal docente resolverá as dúbidas que ao alumnado se lle poidan presentar no curso da explicación da materia. Comentaránse nas clases de grupos reducidos os estudos de casos e análises de situacións, prestando apoio para aclarar dúbidas e resolver problemas e exercicios. Cada unha destas atencións personalizadas poderán ser complementadas, cando o alumnado así o requira, coas horas de atención tutorial.
Probas	Descrición
Probas de tipo test	
Resolución de problemas e/ou exercicios	

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Asistencia e participación nas clases maxistras presenciais.	5
Estudo de casos/análises de situacións	Asistencia e participación nas clases prácticas na que se comenten e resólvanse problemas e exercicios.	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución pautada polo docente de exercicios de recensión crítica ou de resposta a cuestións suscitadas respecto dos materiais proporcionados a través da plataforma de teledocencia. O final do cuadrimestre é prerequisite para a avaliación na materia a entrega do portfolio de evidencias cos exercicios realizados.	40
Probas de tipo test	Exame: conxunto de preguntas tipo test e de resposta curta de avaliación do grao de adquisición de competencias conceptuais e teóricos básicos da materia.	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

KERBO, H.R., **Estratificación y desigualdad. El conflicto de clases en perspectivas histórica y comparada**, Madrid, Mc Graw-Hill, 1998,

MACIONIS J. J.; PLUMMER, K., **Sociología**, Madrid, Prentice Hall, 2011,

MARTÍN, M.; ALGARRA, A.; ESCOT, L.; FERNÁNDEZ, J.A., **La situación profesional de las mujeres en las administraciones públicas**, Madrid: INAP, Instituto de la Mujer, 2004. En web: <http://www.inap.map.es/inapweb/pdfs/mujeri.pdf>,

MEDINA NUÑEZ, I., **"Estado Benefactor y reforma del Estado"**, Espiral, Estudios sobre Estado y Sociedad. Vol. IV, nº 11, enero-abril, 1998, pp. 23-45.,

GONZÁLEZ, J.J.; REQUENA, M. (eds.), **Tres décadas de Cambio Social en España**, Madrid, Alianza Editorial, 2005,

ESPING-ANDERSEN, G., **Los tres mundos del Estado del Bienestar**, Valencia. Edicions Alfons El Magnànim,

REQUENA SANTOS, Felix, **1900-2000: un siglo de cambios en la estratificación social española**, DURÁN, M.A. et al. (Org.), Estructura y Cambio Social. Homenaje a Salustiano del Campo, Madrid, CIS,,

GONZÁLEZ, J.J., **Clases Sociales: estudio comparativo de España y la Comunidad de Madrid 1991**, Madrid, Consejería de Economía, Departamento de Estadística, Comunidad de Madrid, 1992,

GIDDENS, A., **Sociología**, Madrid, Alianza Editorial, 2010,

BERNARDI, Frabizio, **"Movilidad social y dinámicas familiares. Una aplicación al estudio de la emancipación familiar en España"**, Rev. Internacional de Sociología (RIS), Vol LXV, nº 48, sept.-dic. 2007, pp. 33-54.,

BAUMAN, Zygmunt, **Vidas desperdiciadas: la modernidad y sus parias.**, Barcelona, Paidós, 2005.,

SOLÉ, C.; PARELLA, S., **"Nuevas expresiones de la maternidad. Las madres con carreras profesionales exitosas"**, Rev. Española de Sociología (RES), nº 4, 2004, pp. 67-92.,

CENTRO DE ESTUDIOS DEL CAMBIO SOCIAL, **"Informe España 2009: una interpretación de su realidad social"**, Madrid: Fundación Encuentro, Anuario nº 16, 2009,

Recomendaciones

Outros comentarios

É imprescindible a realización das lecturas dos textos básicos recomendados para o seguemento da materia, e aconsellable a asistencia e participación activa nas clases, así como a realización dos exercicios propostos.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística: Introducción á estatística administrativa				
Materia	Estatística: Introdución á estatística administrativa			
Código	P04G090V01203			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Novegil Souto, José Vicente Vidal Puga, Juan Jose			
Profesorado	Novegil Souto, José Vicente Vidal Puga, Juan Jose			
Correo-e	vidalpuga@uvigo.es vnovegil@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Nesta materia trátase de dar a coñecer aos alumnos nocións básicas de estatística para a súa aplicación no contexto da xestión e da administración pública.			

Competencias de titulación	
Código	
A2	Coñecer procesos de obtención, elaboración, análise e interpretación de datos para a toma de decisións
A21	Coñecer técnicas cuantitativas e cualitativas aplicadas á avaliación de programas e proxectos públicos e do sector non lucrativo
A27	Coñecer métodos, modelos e técnicas de datos cualitativos e cuantitativos (estadísticos)
A32	Coñecer os métodos de xestión da información das AAPP
A40	Comprender os indicadores cuantitativos e cualitativos básicos da xestión pública: político-administrativos, económicos, sociais (obxectivos, resultados, custo e calidade)
A52	Operar con datos cualitativos e cuantitativos para procesos de xestión e dirección pública
A53	Saber aplicar técnicas de control de calidade nas AAPP
A63	Saber aplicar métodos, modelos e técnicas de datos cualitativos e cuantitativos (estadísticos)
B11	Capacidade de aprendizaxe autónoma para emprender estudos posteriores
B17	Compromiso coa innovación e creatividade, e motivación pola calidade
B23	Capacidade de resolución de problemas
B24	Habilidades para relacións interpersoais e capacidade relacional
B25	Capacidade de razoamento crítico e aceptación de ideas e críticas
B29	Disposición para traballar en equipo

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
☐ Coñecer métodos, modelos e técnicas de datos cualitativos e cuantitativos (estadísticos).	A27
☐ Identificar procesos de obtención, elaboración, análise e interpretación de datos para a toma de decisións.	A2
☐ Coñecer os métodos de xestión da información das AA. PP.	A32
☐ Comprender os indicadores cuantitativos e cualitativos básicos da xestión pública: político-administrativos, económicos, sociais (obxectivos, resultados, custo e calidade).	A40
☐ Dominar técnicas cuantitativas e cualitativas aplicadas á avaliación de programas e proxectos públicos e do sector non lucrativo.	A21
☐ Operar con datos cualitativos e cuantitativos para procesos de xestión e dirección pública.	A52
☐ Saber aplicar técnicas de control de calidade nas AA. PP.	A53
☐ Saber aplicar métodos, modelos e técnicas de datos cualitativos e cuantitativos (estadísticos).	A63
☐ Dominar a aprendizaxe autónoma a fin de emprender estudos posteriores.	B11
☐ Amosar disposición para traballar en equipo.	B29
☐ Comprometerse coa innovación e creatividade, e amosar motivación pola calidade.	B17
☐ Ser capaz de resolver problemas.	B23
☐ Adquirir habilidades para manter relacións interpersoais e capacidade relacional.	B24
☐ Demostrar capacidade de razoamento crítico e aceptación de ideas e críticas.	B25

Contidos

Tema	
Tema 1. Poboación, mostra e variables	A información estatística nas administracións públicas. Poboación, mostra, tipos de variables.
Tema 2. Análise de datos unidimensionais	Táboas de frecuencias, representacións gráficas, series temporais, parámetros, estatísticos, estimadores, principais medidas analíticas unidimensionais (posición, dispersión e forma).
Tema 3. Análise de datos bidimensionais	Táboas de dobre entrada, representacións gráficas, principais medidas de correlación e asociación.
Tema 4. Introducción aos números Índices.	Números Índices. Principais indicadores nas administracións públicas
Tema 5. Estatística pública	Organización da actividade estatística nas administracións: locais, estatais e europeas. Lexislación. Principais operacións estatísticas.
Tema 6. Introducción á informática aplicada á estatística	Introducción ó manexo de follas de cálculo con funcións estatísticas. Resolución de casos prácticos. Uso de ferramentas de aprendizaxe colaborativa.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	14	37	51
Resolución de problemas e/ou exercicios	14	0	14
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	50	50
Prácticas en aulas de informática	9	0	9
Titoría en grupo	1	0	1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	9	0	9
Probas de resposta curta	2	0	2
Probas de tipo test	1	4	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Traballos e proxectos	0	6	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Explicación por parte do docente do desenvolvemento e avaliación da materia. Aclaración de dúbidas.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos teóricos da materia obxecto de estudio.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas e/ou exercicios relacionados coa materia, de forma individual ou en grupo, baixo a supervisión do docente.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución de problemas e/ou exercicios propostos relacionados coa materia.
Prácticas en aulas de informática	Explicación por parte do docente do uso das ferramentas informáticas aplicadas á estatística. Constitue o tema 6 desenvolvido transversalmente a todos os temas.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas, consulta e supervisión dos traballos propostos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de dúbidas e seguimento do traballo.
Sesión maxistral	Resolución de dúbidas e seguimento do traballo.
Prácticas en aulas de informática	Resolución de dúbidas e seguimento do traballo.
Actividades introdutorias	Resolución de dúbidas e seguimento do traballo.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución de dúbidas e seguimento do traballo.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e seguimento do traballo.
Probas	Descrición
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade complementaria das sesións maxistrais, na que se proporán problemas e/ou exercicios na aula, para a súa resolución baixo a supervisión do profesor. Con carácter excepcional, e sempre previa consulta co docente, podería considerarse a resolución de estas probas de forma telemática ou empregando o horario de tutoría.	10
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Traballo co ordenador, preferentemente na aula de informática.	15
Probas de resposta curta	Avaliaranse mediante probas de resposta curta as competencias adquiridas nas sesións maxistrais e nas clases de resolución de exercicios e problemas.	25
Probas de tipo test	Realización de 4 probas tipo test, utilizando a plataforma Tema, por cada tema exposto nas clases maxistrais (temas 1, 2, 3 e 4): Contarán un 2% cada unha.	8
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame da materia nas datas oficiais asignadas. Con carácter excepcional, e sempre con motivo xustificado e previa consulta co docente, podería considerarse a realización de este exame de forma individual noutra data.	40
Traballos e proxectos	Realización dun traballo de búsqueda e exposición escrita sobre a Estatística Pública.	2

Outros comentarios sobre a Avaliación

Outros comentarios: Para superar a materia é necesario aprobar os exames/probas. Ademais, débese acadar unha puntuación mínima de 5 puntos (sobre un máximo de 10) entre as distintas avaliacións.

Segunda convocatoria: A segunda convocatoria constará dun único exame con dúas partes. A primeira parte será de tipo teórico e exercicios (75%) e a segunda parte de tipo práctico na aula de informática (25%). A segunda parte empregárase para compensar a calificación da parte práctica (10% da proba a final de curso + 15% do traballo co ordenador). A primeira parte empregárase para compensar a restante calificación.

Importante: As calificacións da parte práctica non se gardarán para futuras convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Vidal Puga J., **Apuntes de clase**,

V. Alba Fernández e A. Muñoz Vázquez, **Introducción a la Estadística Pública**, 2000,

R. Cao e outros autores, **Introducción a la estadística y sus aplicaciones**, 2001,

F.J. Martín Pliego, **Introducción a la Estadística económica y empresarial: teoría y práctica**, 2005,

D. Peña Sánchez de Rivera e J. Romo Urroz, **Introducción a la Estadística para las ciencias sociales**, 1999,

C. Pérez López, **Estadística aplicada a través de Excel**, 2002,

GUGLER, **Manual de OpenOffice Calc**, 2006,

IGE, **Portal Educativo**, 2012,

Novegil-Souto, J.V., **Grupo de Contidos e Actividades**, 2012,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Metodoloxías e técnicas de investigación social aplicadas ás administracións públicas/P04G090V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ciencia política III: Políticas públicas				
Materia	Ciencia política III: Políticas públicas			
Código	P04G090V01204			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición				
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Mahou Lago, Xose Maria			
Profesorado	Mahou Lago, Xose Maria			
Correo-e	xmahou@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo xeral desta materia é achegarlle ao alumnado os conceptos básicos e a metodoloxía de elaboración, execución e avaliación das políticas públicas coa intención de que, por unha banda, afonde na lóxica do proceso político-administrativo no seu conxunto e, por outra, se familiarice coas ferramentas que a ciencia política pon á disposición dos profesionais para aumentar a eficacia do proceso de elaboración e realización de programas públicos. En definitiva, ao final do curso, o alumnado poderá: ☐ Definir e documentar ordenadamente as diferentes definicións que nun momento dado se poidan establecer sobre un problema público. ☐ Identificar o público obxectivo dun programa e o público interesado dunha iniciativa pública. ☐ Recoñecer e valorar as solucións alternativas a un problema. ☐ Valorar os produtos e resultados dunha actuación pública. ☐ Coñecer os diferentes tipos de avaliación e a súa aplicación a cada fase do proceso de políticas públicas.			

Competencias de titulación	
Código	
A2	Coñecer procesos de obtención, elaboración, análise e interpretación de datos para a toma de decisións
A59	Saber aplicar a metodoloxía das Ciencias Sociais e das Técnicas de Investigación Social
B1	Capacidade para planificar, implantar, avaliar e analizar políticas públicas
B8	Capacidade para aplicar e interpretar políticas públicas sectoriais en diferentes niveis de goberno
B9	Saber aplicar a metodoloxía da Análise de Políticas Públicas
B21	Compromiso social e asertividade
B22	Capacidade de persuasión e de comunicación oral e escrita en linguas vernáculos
B25	Capacidade de razoamento crítico e aceptación de ideas e críticas

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
☐ Coñecer procesos de obtención, elaboración, análise e interpretación de datos para a toma de decisións.	A2
☐ Ser capaz de planificar, implantar, avaliar e analizar políticas públicas.	B1
☐ Demostrar aptitude para aplicar e interpretar políticas públicas sectoriais en diferentes niveis de goberno.	B8
☐ Saber aplicar a metodoloxía da análise de políticas públicas.	B9
☐ Manifestar compromiso social e asertividade.	B21
☐ Amosar facultade de persuasión e para a comunicación oral e escrita en linguas vernáculos e estranxeiras.	B22
☐ Ter capacidade de razoamento crítico e aceptación de ideas e críticas.	B25
☐ Demostrar aptitude para aplicar e interpretar políticas públicas sectoriais en diferentes niveis de goberno.	A59

Contidos	
Tema	
Tema 1. As políticas públicas	1.1. As políticas públicas no seu contexto. O estado de benestar e a superación do modelo weberiano. 1.2. Orixe e desenvolvemento dos estudos das políticas públicas. 1.3. Definición de política pública. Tipos de políticas públicas. 1.4. Fases das políticas públicas.

Tema 2. Os actores do proceso de políticas públicas	2.1. Definición de actor. Recursos, obxectivos e roles. 2.2.As políticas como interacción entre actores: pluralismo, corporativismo e redes. 2.3.Liderado e negociación no proceso político.
Tema 3. Definición do problema	3.1. A axenda política: a conversión do problema social en asunto público 3.2. A construción do problema "político"
Tema 4. Deseño e formulación das políticas públicas. A toma de decisión	4.1. Alternativas de acción: a análise prospectiva e a fixación dos obxectivos e medidas. 4.2. A toma de decisión: os modelos racional e incremental.
Tema 5. Implementación das políticas públicas	5.1. Definición de implementación. 5.2. Evolución dos estudos de implementación. Os modelos "top-down" e "bottom-up".
Tema 6. A avaliación das políticas públicas	6.1. Definición e obxectivos da avaliación. 6.2. Tipos de avaliación e utilidades

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	30	0	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	32	0	32
Sesión maxistral	32	0	32
Probas de tipo test	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou ampliar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, o uso de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Sesión maxistral	- Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o alumnado. - Aprendizaxe colaborativa: enfoque interactivo de organización do traballo na aula no cal o estudantado é responsable da súa aprendizaxe e da dos seus compañeiros nunha estratexia de responsabilidade compartida para atinxir metas e incentivos de grupo. É tanto un método, que se utilizará entre outros, como un enfoque global do ensino, unha filosofía.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Resolución de dúbidas do alumnado en relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atender ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesorado ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Seminarios	Resolución de dúbidas do alumnado en relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atender ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesorado ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de dúbidas do alumnado en relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atender ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesorado ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación

Descrición	Cualificación
------------	---------------

Probas de tipo test	Test para avaliar as competencias adquiridas polo alumnado que inclúe 20 preguntas pechadas -con diferentes alternativas de resposta- e preguntas abertas. O valor de cada pregunta é de 0,15 puntos. Por cada 3 preguntas mal contestadas restarase 1 pregunta ben. O alumnado deberá obter no exame un mínimo de 1,25 puntos para sumar o resto dos criterios.	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nos Grupos Intermedio e Reducido o estudiantado deberá solucionar unha serie de problemas, exercicios e/ou textos nun tempo e condicións establecidos polos profesores aplicando os coñecementos que adquire no Grupo Grande.	60

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudiantado que acredite estar traballando en horas de clase poderá optar á seguinte avaliación:

- Proba tipo test (32 preguntas cun valor de 0,25 cada unha): 80 %
- Traballos e proxectos adaptados: 20 %

Bibliografía. Fontes de información

Aguilar Villanueva, **La hechura de las políticas**, México DC: Miguel Angel Porrúa,
 Subirats, Joan, **Análisis de políticas públicas y eficacia de la Administración**, Madrid: MAP,
 Aguilar Villanueva (editor), **La implementación de las Políticas Públicas**, México DC: Miguel Angel Porrúa,
 Bañón, Rafael & Carrillo, Ernesto, **La nueva Administración Pública**, Madrid: Alianza Editorial,
 Meny, Ives & Thoenig, Jean-Claude, **Las políticas públicas**, Barcelona: Ariel,
 Subirats, Joan; Knoepfel, Perter; Larrue, Corinne; Varone, Frédéric, **Análisis y gestión de políticas públicas**, Barcelona: Ariel,
 Pérez Sánchez, Margarita (ed.), **Análisis de políticas públicas**, Granada: Universidad de Granada,
 Grau, Mireia & Mateos, Araceli (eds.), **Análisis de políticas públicas en España: enfoques y casos**, Valencia: Tirant lo Blanch,
 Moran, Michel; Rein, Martin; Goodin, Robert, **The Oxford Handbook of Public Policy**, Oxford: Oxford University Press,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Avaliación de políticas, programas e proxectos públicos/P04G090V01901
 Xestión de proxectos no ámbito autonómico e local/P04G090V01911
 Modelos de mellora continua nas administracións públicas e no sector non lucrativo/P04G090V01906
 Participación política e sociedade civil/P04G090V01907

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Ciencia política I: Introducción á ciencia política/P04G090V01105
 Ciencia política II: Fundamentos de ciencia da administración/P04G090V01104
 Ciencia política IV: Sistema político español e galego/P04G090V01205

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ciencia política IV: Sistema político español e galego				
Materia	Ciencia política IV: Sistema político español e galego			
Código	P04G090V01205			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Lopez Mira, Alvaro Xose			
Profesorado	Lopez Mira, Alvaro Xose			
Correo-e	almira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A75	Comprender o funcionamento das democracias contemporáneas e as súas "culturas políticas"
A81	Comprender a estrutura e o funcionamento dos sistemas políticos
A82	Comprender a estrutura e funcionamento das Institucións Políticas
B10	Saber emitir reflexións, xuízos e ideas sobre aspectos relativos ao ámbito político-administrativo, económico, social e xurídico
B11	Capacidade de aprendizaxe autónoma para emprender estudos posteriores
B15	Compromiso e defensa dos valores democráticos
B25	Capacidade de razoamento crítico e aceptación de ideas e críticas
B26	Compromiso cos Dereitos humanos, a igualdade, a xustiza e o desenvolvemento sustentable

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
☐ Comprender o funcionamento das democracias contemporáneas e as súas «culturas políticas».	A75 A81 A82
☐ Coñecer a estrutura e o funcionamento dos sistemas políticos.	A81
☐ Entender a estrutura e o funcionamento das institucións políticas.	A82
☐ Saber emitir reflexións, xuízos e ideas sobre aspectos relativos ao ámbito político-administrativo, económico, social e xurídico.	B10
☐ Posuír capacidade para aprender de forma autónoma a fin de emprender estudos posteriores.	B11
☐ Comprometerse e defender os valores democráticos.	B15
Capacidade de razoamento crítico e aceptación de ideas e críticas	B25
Compromiso cos Dereitos humanos, a igualdade, a xustiza e o desenvolvemento sustentable	B26

Contidos

Tema

As historias políticas española e galega.

Institucións estatais e autonómicas de Galicia. As dinámicas políticas española e galega.

- 1.- A formación do sistema político español
- 2.- Trazos políticos xerais da Constitución de 1978
- 3.- A monarquía republicana do actual sistema político español
- 4.- O poder lexislativo: as Cortes Xerais
- 5.- O poder executivo: o Goberno
- 6.- O poder xudicial: a Xudicatura
- 7.- Outras institucións públicas relevantes do Estado español
- 8.- A irreformabilidade constitucional española
- 9.- Gobernos autonómicos e gobernos locais
- 10.- Partidos e sistemas de partidos españois
- 11.- Os grupos de presión españois
- 12.- Os sistemas electorais en España
- 13.- A política exterior española
- 14.- O sistema político galego. Historia e institucións
- 15.- O sistema político galego. Actores e eleccións

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	10	0	10
Presentacións/exposicións	10	50	60
Saídas de estudo/prácticas de campo	5	0	5
Sesión maxistral	25	0	25
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	49	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes
Saídas de estudo/prácticas de campo	Actividades de aplicación de coñecementos desenvolvidas en espazos non académicos exteriores
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Nesta materia ningún apartado queda exceptuado da atención personalizada, aínda que conveña indicar que as horas máis axeitadas serán as de titorías oficiais.
Seminarios	Nesta materia ningún apartado queda exceptuado da atención personalizada, aínda que conveña indicar que as horas máis axeitadas serán as de titorías oficiais.
Presentacións/exposicións	Nesta materia ningún apartado queda exceptuado da atención personalizada, aínda que conveña indicar que as horas máis axeitadas serán as de titorías oficiais.
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Seminarios	Rexerán os mesmos criterios de avaliación que na sesión maxistral	Ata 15
Presentacións/exposicións	Valorarase a capacidade de redacción de traballos e a súa presentación pública (individual ou en grupo), con criterios como a orixinalidade, o manexo de fontes, o establecemento de elementos relacionais con outros aspectos do programa e a capacidade de establecer comparacións con outros sistemas políticos	Ata 30
Sesión maxistral	Valoraranse a asistencia proactiva (penalizándose a negativa), a capacidade de atención e asimilación conceptual, a actitude persoal e a participación coherente no seguimento da programación	Ata 15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este modelo de avaliación e as súas metodoloxías serán aplicables para os estudantes que escollan a opción de presencialidade. Quen, xustificadamente, opte pola modalidade de semipresencialidade, avaliarase en función da proba de desenvolvemento e a realización de traballos fóra da aula e/ou de probas obxectivas efectuadas virtualmente a través da plataforma. Os casos particulares distintos destes dous supostos, deberán tratarse co profesor da materia para poder acomodar a avaliación ás necesidades do estudante.

Os criterios de avaliación serán idénticos para as dúas probas do curso

Bibliografía. Fontes de información

Álvaro Xosé López Mira, **Sistema político español e galego**,

Paloma Román (coord.), **Sistema político español**, 2ª,

Manuel Alcántara-Antonia Martínez (eds.), **Política y Gobierno en España**, 2ª,

Argimiro Rojo Salgado, **O Galeguismo a través dos seus textos e documentos políticos**,

Varios, **O sistema político galego. As institucións**,

Antonio Torres del Moral, **Constitucionalismo histórico español**,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Ciencia política I: Introducción á ciencia política/P04G090V01105
